

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопапов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

УДК 378:37.091.33
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

Д.О. Жигунов, Н.В. Хоренжий, О.С. Волошенко,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Зазвичай, у закладах вищої освіти використовують різні форми навчання: лекції, семінари, практичні та лабораторні заняття, що утворюють єдину систему. У більшості випадків вони проводяться в традиційній формі, мають чітку структуру, але в них не завжди присутній яскраво виражений комунікативний діалог, домінує монолог викладача, а пізнавальна діяльність здобувачів носить репродуктивний або частково-пошуковий характер, що призводить до зниження інтересу і мотивації їх до навчання. Люди, як правило, сприймають і обробляють навчальну інформацію переважно в своїй домінуючій модальності, при цьому зберігання і подальше відтворення проводиться як в домінуючій, так і в латентній модальності. На сьогоднішній день відомо 4 види модальностей: аудіальна, візуальна, кін естетична та дігiтальна. Крім того виділяють змішаний тип сприйняття інформації, у якого присутні два типи сприйняття, при цьому один - домінуючий, а інший знаходиться в латентній формі. В дійсності кожен з цих типів може бути змішаним, а може бути з різною ведучою півкульною системою, що збільшує кількість варіантів. Безумовно, рідко зустрічається явище одного типу сприйняття у людини, іноді вони змішуються, іноді тип сприйняття відрізняється у спокійних та екстремних обставинах, в різних ситуаціях.

Але в навчальному процесі при засвоєнні знань, перемикаючись з провідної модальності на іншу, здобувачі змушені транслювати цю інформацію назад в свою модальність. Така трансляція вимагає часу для аналізу, переробки та розуміння інформації, при цьому здобувач часто не сприймає викладача і не бере участі в освітньому процесі. В результаті у здобувача з'являються прогалини в знаннях, що відбивається на засвоєнні навчального матеріалу.

Адекватне і цілеспрямоване здійснення педагогічної діяльності завжди повинно бути відповідне контингенту здобувачів в конкретній групі в рамках конкретної дисципліни. Вибір методів навчання буде доречний після визначення їх модальностей сприйняття. Але при проектуванні і проведенні подібних занять викладачі рідко враховують перцептивну модальність здобувачів, хоча кожен з них в залежності від типу сприйняття інформації відрізняється індивідуальними особливостями.

Вважаємо, що найбільш перспективним є застосування мультимодальних методів подання інформації, закріплення вивченого, тобто застосовування на заняттях, одночасно або послідовно, доповнюючи один одного, кілька різних комунікаційних каналів (слуховий, зоровий, тактильний, тощо). Завдяки цьому мультимодальність дозволяє збільшити обсяг передавання інформації, рівень її засвоєння. Мультимодальність навчання підвищує ефектив-

ність освітнього процесу завдяки притаманному людині механізмові паралельного опрацювання інформації, що надходить по різних каналах. Потрібно проектувати систему таким чином, щоб всі сенсорні модальності доповнювали, а не дублювали і заважали одна одній, примушуючи переключати увагу і відволікати внутрішні ресурси людини від переробки інформації. Відомі наступні полімодальні методи навчання:

✓ Аудіо-візуальні - демонстрації діа-, кіно- і відеофільмів, деяких досвідів й експериментів. Методи розраховані на одночасну візуальну й аудіальну фіксацію інформації.

✓ Візуально-кінестетичні - методи, що включають виконання графічних і письмових робіт без усного пояснення/викладу: розпізнавання й визначення природних об'єктів, візуальні спостереження з наступною реєстрацією явища; сюди ж варто віднести методи, що припускають роботу з комп'ютером, що не має звукової карти. До цієї групи належать й основні методи навчання людей з особливими потребами (глухих). При використанні цих методів інформація проходить по двох каналах, що вже підвищує ефективність її засвоєння.

✓ Аудіально-кінестетичні - прослуховування з наступним описом. Також є провідним методом при навчанні людей з особливими потребами (сліпих).

✓ Аудіо-візуально-кінестетичні- проведення дослідів й експериментів, демонстрація навчальних відео – і кінофільмів, роботи з комп'ютерними навчальними програмами. При використанні даних методів інформація фіксується по всіх каналах сприйняття.

Для пояснення матеріалу доцільно застосовуватися наступні прийоми:

- для аудіалів – доповідь і питання для кожного абзацу тексту,
- для візуалів – проблемний діалог, пошук аналогій,
- для кінестетиків – емоційне залучення: «приваблива мета», практичність теорії, проведення дослідів та рухомих завдань.

Для закріплення матеріалу доцільно застосовуватися наступні прийоми:

- для аудіалів – коментоване виконання завдань, використання текстових кліше, написання твору, усна програмована відповідь,
- для візуалів – творчі завдання та ділові ігри,
- для кінестетиків – робота за зразком або алгоритмом, змагання, «знайди помилку».

Для повторення пройденого матеріалу доцільно застосовуватися наступні прийоми:

- для аудіалів – доповідь, взаємне опитування, власні приклади,
- для візуалів – власні приклади, показова відповідь,
- для кінестетиків – узагальнюючі таблиці, опитування «так-ні».

Нехтування закономірностями психології сприйняття інформації, створення модальнісного бар'єру при навчанні спричиняє зниження ефективності освітнього процесу. Тому в своїй практичній діяльності педагоги повинні по-

винні вміти визначати провідну модальність здобувачів та застосовуватися фактично всі наявні прийоми, але з різною частотою.

УДК 372.853

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ
«ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»**

**О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, Р.І. Шевченко,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Нині в культурному авангарді суспільства склалося переконання про пріоритетну роль екологічної освіти, у формуванні морального ставлення до природи для запобігання її подальшій деградації. Діяльність, орієнтована на задоволення нагальних потреб, нерідко завдає непоправної шкоди стану біосфери, що веде до погіршення здоров'я, підвищення дитячої смертності, скорочення тривалості життя людей.

Формування відповідального ставлення людей до навколишнього середовища передбачає дотримання правових і морально-етичних принципів природокористування, активну екологічну діяльність в своєму регіоні.

Одне з головних завдань освіти – виховання екологічної грамотності, а потім – екологічної компетентності, культури особистості і суспільства.

Стратегія реалізації даного завдання вимагає визначення перспективної лінії розвитку безперервної екологічної освіти індивідуума. Основними її компонентами є: збагачення позитивного наукового і практичного досвіду взаємодії людини і соціальної сфери – формування відповідального ставлення особистості, суспільства до природи, матеріальним, соціальним і духовним цінностям; утвердження пріоритету всіх форм життя як умови існування людини; забезпечення розвитку людини, її схильностей, творчих здібностей, благополуччя її здоров'я в умовах оптимізації системи «природа - людина» [1].

Організація процесу екологічного виховання будується на основі двох підходів: комплексного і особистісного. Комплексний підхід передбачає єдність усіх аспектів виховання: громадянського, патріотичного, духовного, розумового, морального та т.і., а особистісний передбачає формування відповідальності кожної особистості перед суспільством за нинішній стан навколишнього середовища та майбутнє людства.

Існує багато шляхів підвищення ефективності екологічної освіти. Один з них – екологізація змісту дисциплін, що вивчаються, причому екологічний зміст включається наскрізно в смислові блоки лекційного курсу, семінарських і практичних занять.

Екологічна підготовка повинна виконувати методологічну, мотиваційно-ціннісну, пізнавально-інформаційну, прогностичну функції. Вивчення сучасного стану проблеми дозволило виявити переважно два аспекти екологіч-

24	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Г.І. Віват, А.В. Лупол, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	71
25	РОЛЬ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ О.В. Гриньків, О.І. Філіпенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	73
26	СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВИЩОЇ ОСВІТИ К.Ж. Саргсян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	74
27	ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО МЕНТАЛІТЕТУ СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ К.Ж. Саргсян, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	76
28	ПРО ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ А.О. Соловей, Т.С. Ботіка, О.А. Мамроцька, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	77
29	АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО НАПРЯМУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.М. Купріна, Т.М. Ступницька, О.П. Антонюк, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	79
30	РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ В НАВЧАННІ М.М. Кологривов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	80
31	PROS AND CONS OF DISTANCE LEARNING Nadiia Kushnirenko, Anna Palamarchuk, Sergey Patyukov, Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa	82
32	МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З.М. Сахарова, В.І. Булюк, В.В. Пуга, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	85
33	ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ Д.О. Жигунов, Н.В. Хоренжий, О.С. Волошенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	88
34	МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» О.Л. Гаркович, М.М. Мадані, Р.І. Шевченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	90
35	МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ У ВИШІ Ю.М. Мельник, Г.А. Шевченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	92
36	НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ Л.А. Бахчиванжи, О.В. Євтушок, Р.Р. Значек, Одеська національна академія харчових технологій, Одеса	94

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ІІІ-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєверодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ